

Nr 175.

Av herr **Sandén m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1940/41.

Sedan Kungl. Maj:ts proposition nr 159 angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1940—1941 avläts, har krigstillståndet mellan Finland och Sovjet-Ryssland upphört. Samtidigt har emellertid vårt militärpolitiska läge avsevärt försämrats och de nordiska folkens ödesgemenskap ytterligare framhävt.

Detta gör det till en bjudande plikt, att utan dröjsmål allt göres som göras kan för att snabbt stärka vårt försvar. Icke minst gäller detta infanteriet. Erfarenheterna från det finska kriget visa detta truppslags alltjämt mycket stora betydelse. De påvisa också dels önskvärheten av att infanteriets truppförband hava en stark inre samhörighet samt dels nödvändigheten av ett så talrikt infanteri, att avlösning av i främsta linjen insatta trupper möjliggöres.

Mot denna bakgrund framstår det för riksdagsrepresentanterna för Värmland och Dal såsom en trängande angelägenhet, att Värmlands regementes organisation så förbättras, att våra båda landskaps försvarskraft kan tillvaratas lika effektivt som övriga landsdelars. Då varje dröjsmål innebär försuttna möjligheter, bör detta ske utan omgång och oberoende av eventuella planer i övrigt. Möjligheter härtill föreligga utan att andra, lika viktiga åtgärder åsidosättas samt utan större svårigheter eller kostnader.

Genom 1936 års försvarsbeslut och i detta sedermera vidtagna smärre jämningsar har Värmlands regementes fredsorganisation blivit väsentligt avvikande från övriga infanteriregementens. Förutom för administration m. m. erforderliga enheter bestå flertalet av dessa av två bataljoner, Värmlands regemente endast av en, varjämte de förra regementena hava avsevärt mycket större fredskadror än det senare. Regimentets årliga kontingent av linjemenskap utgör liksom vid övriga regementen omkring 800 man. I anslutning till minskningen av kadra har i kommandoväg bestämts, att omkring halva denna styrka skall utbildas vid andra truppförband. Först vid mobilisering samt under efterutbildning och landstormsövningar disponerar Värmlands regemente *hela* kontingenten.

Värmlands inskrivningsområde har emellertid — och beräknas för framtiden hava — ett väl så stort antal värnpliktiga som medeltalet övriga inskrivningsområden, trots att delar av östra Värmland lagts under andra truppförband, som eljest hade blivit för små. Värmland och Dal kunna således — och böra — i krig uppsätta, förutom kontingenter till förband av andra truppslag,

lika starka *infanteri*förband som övriga motsvarande områden. Huruvida så även skall ske, kan icke offentligt dryftas. Chefen för armén har emellertid framhållit, att mobiliseringsförberedelserna äro av samma omfattning som vid övriga regementen. Beredskapsinkallelserna (motsvarande) hava veterligt icke heller drabbat Värmlands regemente och dess rekryteringsområde i mindre grad än övriga. Man synes härav vara berättigad draga den slutsatsen, att Värmlands regemente vid mobilisering kommer att svälla ut till samma styrka som övriga infanteriregementen.

För att kunna uppsätta dessa förband vid mobilisering måste regementet taga i anspråk jämväl sådana värnpliktiga, som i fred utbildats på annat håll. Detta gör, att manskapsstyrkan blir mycket heterogen och att många värnpliktiga icke äga den starka samhörighetskänsla med det egna truppförbandet, som är en så viktig betingelse för framgång i fält. Än betänkligare är, att den kontingent på 275 man per årsklass (innevarande utbildningsår provisoriskt minskad med 95 man), vilken fullgör garnisonstjänst i Stockholm, på grund av sina speciella uppgifter icke kan bibringas erforderlig strids- och vinterutbildning och således vid mobilisering är mindre lämpad att ingå i stridande förband. Samtidigt som de vid krig organiserade förbandens stridsvärde på grund av i det föregående anförda omständigheter reduceras, nedsättes det även därigenom, att tillgången på kvalificerat befäl med anledning av de begränsade fredskadrarna blir mycket knapp. Fältdugligheten minskas ytterligare genom att övningar i regementsförband på grund av den svaga manskapsstyrkan i fred aldrig kunna anordnas. Då erfarenheten visar, att en trupps användbarhet och förlustsiffrorna i fält på ett avgörande sätt påverkas av förbandens fasthet, den enskilde soldatens duglighet och tillgången på aktivt befäl, giva ovanstående förhållanden anledning till den allvarligaste oro.

Även tjänsten i fred påverkas menligt av de för knappa aktiva befälskad-rarna. Här må endast erinras om att såväl mobiliseringsförberedelser som inskrivning, kasernvård och expeditionstjänst kräva lika mycket arbete och tillsyn som vid normalregementena, och ledningen av utbildningen uppställer i huvudsak samma krav som vid dessa. Vid Värmlands regemente har regementschefen härför till sitt närmaste förfogande två regementsofficerare — vid normalregemente fyra. Jämväl för övriga befattningshavare bliver arbetsbördan ofta för stor, varjämte erfarenheten visat, att möjligheterna till kommanderingar utom regementet för genomgång av erforderliga skolor och dylikt samt tilldelning av lagstadgad semester äro hårt beskurna. Såsom en annan följd härav är det mycket svårt att tillgodose det frivilliga försvarsarbetets instruktörsbehov.

Förutom av militära har det sedan gammalt av ekonomiska, sociala, psykologiska och historiska skäl ansetts såsom en fördel, ja som en rättighet, att de värnpliktiga vapenövas vid det regemente, som de vid ofred skola tillhöra, där hembygdens folk före dem utbildats och kämpat, befålet är förtroget med och förhållandena tillrättalagda för det provinsiella kynnet samt kontakten med hemmen kan uppehållas lättare än på fjärran belägna förlägningsplatser.

En stor del av Värmlands och Dals ungdom har förmenats denna förmån och måste vapenövas under främmande fanor. Denna särställning kännes såsom ovärdig och återverkar i sin mån nedsättande på tillförsikten. Man kan icke inse nödvändigheten av att en sådan anordning skall behöva tillämpas just för dessa bygder.

Militära skäl samt billighet och rättvisa i förening göra det till en angelägenhet av synnerlig vikt, att de påtalade bristerna avhjälpas. Värmlänningar och dalbor böra tillerkännas samma rätt att erhålla fullgod utbildning och få vapenövas inom egna landamärena som övrig svensk ungdom. Värmlands regemente bör vid mobilisering hava en kvalitet likvärdig övriga truppförbands.

Härför kräves främst, att de aktiva befälskadrarna förstärkas så, att regementet i fredstid kan organiseras såsom ett infanteriregemente av normal storlek. Att härvid bygga på nyrekrytering skulle emellertid kräva så avsevärd tid, att detta sätt under nuvarande förhållanden icke ensamt kan användas. En överflyttning av befäl från andra truppförband bliver i viss utsträckning erforderlig. Därest denna sker från ett flertal regementen, bliver avgången från vart och ett av dem så ringa, att den i praktiken icke spelar någon avgörande roll för deras stridsduglighet. Vid sidan härav torde intill dess staterna fyllts befälsbehovet kunna tillfälligt tillgodoses genom inbeordrande av lämpligt befäl i reserven för tjänstgöring på vakanta löner och genom korttidsanställning.

För att jämställighet skall vinnas med övriga regementen erfordras därjämte, att den värnpliktskontingent, som årligen vapenövas vid regementet, ökas med omkring 400 man. Därest en motsvarande ökning av infanteriets totala linjekontingent med hänsyn till andra försvarsgrenar eller truppslag icke ändamålsenligen bör komma till stånd, kan i kommandoväg uttagningen för särskild tjänstgöring fördelas mera jämt på inskrivningsområdena. Värmlands inskrivningsområde — och därmed Värmlands regemente — bör återfå åtminstone huvuddelen av de nu för särskild tjänstgöring uttagna. Främst böra de för garnisonstjänst i Stockholm uttagna återgå. Den minskning av antalet tjänstgöringsomgångar därstädes, som synes bliva en följd av den förlängda värnpliktstiden, torde i sin mån öka möjligheterna härför.

En i allo lämplig förläggningsplats finnes redan. Beträffande denna må framhållas de utmärkta övningsförhållandena och det fördelaktiga läget. Karlstad är på en gång väl undandraget anfall från luften och förmånligt beläget med hänsyn till det mobiliserade förbandets förflyttning till sannolika krigsskådeplatser. Kasernutrymmena äro, sedan den i samband med regementets minskning beslutade flygförläggningen i Karlstad avförts från dagordningen, tillräckliga för ett normalregemente. Även vid en ifrågasatt förläggning till Karlstad av infanteriets officersaspirantskola synas de räcka till. Därest, under de perioder beläggningen är störst, så skulle visa sig erforderligt, kunna de ökas genom uppförande av enkla baracker, varvid eventuell flyttning av å Trossnäs fält kvarstående byggnader kan bliva lämplig. Skolans förläggning till Karlstad utgör sålunda icke något hinder för regementets utökning och

får — då densamma ej avhjälpes de brister, som i det föregående påtalats — icke utgöra något sådant.

Genom den föreslagna utökningen uppstå vissa merkostnader. I vad angår avlöning för fast anställd personal, rekrytering, undervisning, expenser, bränsle och lyse samt reparation och furagering m. m. kunna de preliminärt uppskattas till $\frac{1}{3}$ à $\frac{1}{2}$ miljon kronor om året. Med hänsyn till den betydande vinst, som erhålles, och den relativt begränsade summan bör och kan dock priset betalas.

Inom de bygder, varifrån regementet rekryteras, föreligger en varm och enig förväntan att så sker. Man vill där, nu liksom fordomdags, hålla riksförsvaret ett manstarkt och fältdugligt infanteriregemente till handa.

På grund av vad sålunda anförts och i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 159 hemställas,

att riksdagen ville besluta sådan ändring av staten för Värmlands regemente (prop., bil. 21), att regementet organiseras såsom infanteriregemente av normal storlek.

Stockholm den 1 april 1940.

J. Sandén.

J. Bergman.

Gust. Björkman.

K. W. Bodin.

K. Schlyter.

Östen Undén.
